

Seksualitet, Forførelse og Undervisning

Abstracts til konferencen

9.-10. dec.

Blufærdighed. Modstand i seksualundervisningen

Kirsten Hyldgaard

Det er kendt fra forskningslitteraturen, at seksualundervisning i grundskolen forårsager forlegenhed og tendentielt opleves blufærdighedskrænkende af både lærere og elever. Seksualundervisning vedbliver med at blive evalueret som enten helt manglende eller mangelfuld. Den grundlæggende antagelse i projektet "Blufærdighed og nydelse – modstand i seksualundervisningen" (støttet af Danmarks Frie Forskningsfond) er, at emnet i sig selv skaber modstand; seksualitet er grænseoverskridende.

Seksualundervisning udgør endvidere potentielt en trussel mod læreres professionalisme, da pædagogiske forhold, ideelt set, er af-seksualiserede.

Hvad er blufærdighed? En hindring, der skal overkommes? Er fravær af blufærdighed et ideal for at kunne undervise i seksualitet? Skal den beskrives som hæmninger eller med karaktertræk som bornerthed? Er blufærdighed en forsvarsmekanisme? Eller kan den beskrives fænomenologisk som et eksistentiale, et forsvar imod "sexueringens" - kønsforskellens og den seksuelle orienterings - offentlige eksponering? Oplægget vil vise en vis åndsbeslægtethed mellem Freud/Lacan og Løgstrups fænomenologiske beskrivelse af blufærdighed i *Kunst og etik*.

Kirsten Hyldgaard er lektor ved DPU, Aarhus Universitet

Høflig seksualundervisning?

Mathias Holst Manstrup

Baseret på egne erfaringer med undervisning i køn og seksualitet på pædagoguddannelsen og seksualvejlederuddannelsen vil jeg diskutere Renata Salecls ide om, at undervisning bør være *høflig*. Inspireret af blandt andet de 4 diskurser og sexueringsskemaet, vil jeg foreslå, at høflighed udgør et konstruktivt paradoks, som gælder i seksualundervisning og måske for undervisning som sådan. Jeg ønsker derudover at diskutere, hvorvidt der er forskel på seksualundervisning og seksualpædagogik, om forholdet mellem lærer og elev er seksuelt, og om der er forskel på at undervise fra en position som offer, krænker og tvivler.

Mathias Holst Manstrup er adjunkt ved Pædagoguddannelsen, Via University College, Aarhus

Den magiske lænestol – om forførende seksualundervisning

Katrine Zeuthen

Som barn af 70erne husker jeg med gru og spænding - men især med spænding - de bøger, der beskæftigede sig med livets store spørgsmål som: hvordan laver man børn, hvordan kommer børnene ind i maven og ikke mindst, hvordan kommer de egentlig ud? I kølvandet på kvindefrigørelsen blev der så at sige åbnet op for godteposen, hvad angik ellers tabubelagte emner, og der blev talt lige ud af posen med realistiske ord og billeder, når seksualitetens natur og formål skulle afdækkes. Seksualundervisningen var blevet obligatorisk i Folkeskolen, og her var det med mere gru end spænding, jeg så frem til at skulle undervises af vores dansklærer i kroppens reproduktive egenskaber. Det var pinagtigt for hende såvel som for hendes 7. klasse. Mens seksualundervisning dengang primært beskæftigede sig med pubertet og voksenliv, er barnets såkaldte seksualitet kommet på dagsordenen i seksualundervisningen i forlængelse af, at vi fik de første store sager med mistanker om seksuelle overgreb mod børn i daginstitutioner. Men hvad er barnets seksualitet egentlig for en størrelse, og hvordan skal vi voksne overhovedet beskæftige os med den i oplysningens og forebyggelsens navn, hvis overhovedet? Med afsæt i Laplanches teorier om infantil seksualitet, forførelse, kommunikation og oversættelse vil jeg analysere ”Den magiske lænestol”, en børnebog om onani, der for nylig har vakt stor opstandelse på de sociale medier.

Katrine Zeuthen er lektor ved Institut for Psykologi, Københavns Universitet og psykoanalytiker

Seksualitet og identitet

René Rasmussen

Seksualitet og identitet synes at hænge nøje sammen i en række af vores samtidige diskurser. Selvom sådanne diskurser forudsætter en distance til såkaldte identiteter som mand og kvinde, synes der alligevel at være knyttet en særegen identitet til en seksualitet, der ikke forudsætter signifikationer som mand og kvinde. Det er f.eks. tilfældet for visse transkønnede eller for andre subjekter, der blot vil have ’frihed’ til at være det, som de er. Sidstnævnte idé om at være det, som man er, kan også spores hos f.eks. Judith Butler. Jacques Lacan insisterer derimod på, at enhver identitet er usikker, hvorfor ideen om at være en mand eller kvinde også er det. Sproget muliggør ikke entydige identiteter, og det bliver tilmed sat ud af spil, når det drejer sig om seksuel nydelse. Det er en af grundene til, at identitet ikke er et egentligt begreb i psykoanalysen. Derimod er fokus rettet mod identifikationer, karakteren af sådanne identifikationer, og hvordan de finder sted samt nydelsens særlige former.

Jeg vil i mit oplæg fokusere på disse to forskellige områder inden for feltet med seksualitet og identitet og pege på forskellene mellem seksualitet og sprog samt identitet og identificering.

René Rasmussen er psykoanalytiker og lektor emeritus, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet

Wokeismens etik

Marie Bendtsen

Dansk Folkeparti har for alvor sat gang i deres værdipolitiske anti-woke kampagne. I stedet for politisk engagement hylder DF *apolitisk korrekthed*. Hvor “wokeismen” indebærer en kritik af det bestående og en stræben efter det *etiske*, hylder DF det bestående, for kun det bestående kan være model for det “korrekte”. Tesen er her, at etik kræver et brud med det bestående, og det er dét, de anti-woke er imod.

Eksemplarisk for dette anti-woke er den såkaldte “affirmative praksis” for behandling af eventuelle transpersoner. Kønnen er for den anti-woke en grundlæggende bastion, og “transspørgsmålet” er dømt til at være en politisk kamplads. Deres “bekymring” kan hurtigt vinkles til at lyde reel: hvem sætter de ideologiske koordinater for, hvorledes klienten “affirmeres” eller afkræftes? Hvorfor er netop disse “korrekte”? Pludselig bliver de såkaldte “Gender Criticals” tilsyneladende progressive: “Må man nu ikke være en drengelige længere?” Tesen er, at spørgsmålet ikke kan besvares med henvisning til det korrekte, kun med det etiske.

Marie Bendtsen er cand.psych.

Er psykologien ved at blive en videnskab uden blik for det subjektive?

Rasmus Lunddahl Sveistrup og Katrine Zeuthen

Psykoanalysen er udsat i gymnasiale uddannelser såvel som på universitetet.

Eksperimentelle, replicerbare og evidensbaserede procedurer står først i køen til forskningsbevillinger, og empiricistiske, positivistiske og naturvidenskabelige perspektiver får førsteserveretten til en plads på pensumlisterne. I oplægget drøfter vi konsekvenserne af, at det psykoanalytiske perspektiv udelades i undervisningssammenhænge. I forlængelse heraf vil vi diskutere, hvordan undervisning i psykoanalyse adskiller sig fra undervisning i megen anden videnskab ved, at psykoanalytisk teori vanskeligt kan læses endsige forstås uden, at læseren bidrager med at sætte sin egen subjektivitet i spil ved at give afkald på en

af mainstreampsykologiens dominerende antagelser om, at denne er stabil, forudsigelig og genkendelig. Uden dette engagement kan psykoanalytisk litteratur fremstå gådefuldt eller decideret utilgængeligt. Læseren må lade sig forføre og lade teksten føre for for derved at give mulighed for, at uforudsete og ukendte sider i såvel én selv som i litteraturen kan tage form. Afslutningsvis anslår vi det perspektiv, at skønlitteratur er valid empiri i psykologiundervisning, og at æstetiske medier kan virke som intermediære konstrukter, hvorigennem psykoanalysens komplekse teoriapparat kan udfoldes.

Rasmus Lunddahl Sveistrup er kandidatstuderende i psykologi ved Københavns Universitet og forskningspraktikant ved DPU, Aarhus Universitet

Nydelsesfuld undervisning: Hvordan sætter man nydelse på skoleskemaet?

Ditte Dyrgaard

Mange forbinder seksualundervisningen med en pinlig erindring om et kondom, der blev puttet på en flamingopenis under højlydte grin fra klassekammeraterne. I dag er det over 50 år siden, at seksualundervisningen blev obligatorisk i den danske grundskole. På trods af de mange år med sex på skemaet ses stadig en utilfredshed blandt lærere, der ikke føler sig ordentligt klædt på til at undervise i emnet. I mit ph.d.-projekt undersøger jeg, hvordan man kan støtte lærere i at skabe en bedre seksualundervisning, der inkluderer samtaler om nydelse og begær. Til det formål anvender jeg teori fra Freud, Lacan og Zupančič. Min tese er, at den psykoanalytiske tænkning kan bruges i klasseværelset til at sætte spørgsmålstejn ved, hvad nydelse og begær er og derigennem styrke elevernes kritiske refleksion.

Ditte Dyrgaard er ph.d.-studerende ved DPU, Aarhus Universitet

Anmeldt for alfonseri!

Marianne Træbing Secher

Seksualopklæring er på social-specialområdet beskrevet som en del af Socialstyrelsens håndbog i, hvordan hjælpepersoner bør kunne yde seksualvejledning til borgere med varierende former for handicap. Seksualopklæring er defineret ved at være yderst konkret på forskellige måder, som jeg vil komme nærmere ind på i mit oplæg. Videnskab er med Freud og psykoanalysen begrundet i det specifikke og partikulære, ikke i det generelle. Jeg bevæger mig i mit oplæg fra en anekdote fra min egen skoletid, hvor en lærer underviser os på en meget konkret måde, til en anekdote om det at blive anmeldt for alfonseri på mit arbejde med seksualopklæring på handicapområdet.

Alle der har bedrevet udvikling på seksualitetsområdet har oplevet at blive (for)dømt af andre: Freud, Lacan, Gallop, Bataille... Men min underviser fra 8. klasse blev ikke (for)dømt (eller undgik dette)! Hvorfor mon?

Marianne Træbing Secher er lektor ved VIA University College, Eftervidereuddannelsen samt ph.d.-studerende ved Roskilde Universitet

Skrift og drift hos Tove Ditlevsen

Lilian Munk Rösing

I en upubliceret erindringskitse fortæller Tove Ditlevsen om, hvordan hendes kilder til seksualoplysning i barndommen dels var den rå snak mellem børnene i baggården, dels en ridderroman hun fandt i skraldespanden i samme baggård. I erindringsromanen *Barndom* hører vi om, hvordan barnet Tove forsøger at dække "kønnets vrangside" med de "uskrevne, skælvende ord", som hendes "hjerte altid hvisker", og som hun nedfælder som digte i sin poesibog når hun har en stund alene i vindueskarmen. Det kunne forlede til at betragte kilden til Ditlevsens poesi som en fortrængning af driften; ridderroman frem for rå snak. Men jeg vil gennem tekstanalyse forsøge at argumentere for, at poesien for Ditlevsen snarere er en drift i sig selv. "Sangen i mit hjerte og guirlanderne af ord i mit sind" er en drift, der insisterer i barnet.

Lilian Munk Rösing er lektor ved Institut for Kunst- og Kulturvidenskab, Københavns Universitet og litteraturanmelder ved Politiken

Seksualisering af Greta Thunberg: Misogyni i billeder

Jakob Rosendal

Som følge af sin klimaaktivisme er Greta Thunberg blevet udsat for et væld af misogyne reaktioner. Modsat de sproglige former for misogyni rettet mod Greta Thunberg er misogyni i billeder af hende ikke blevet undersøgt nærmere. Ligeledes synes der at mangle et eksplicit fokus på misogyni inden for billedforskningen mere generelt. Ved hjælp af filosofen Kate Mannes distinktion mellem sexismen og misogyni vil jeg derfor analysere, hvordan forskellige billeder af Greta Thunberg – ofte i kraft af seksualisering og objektivisering – kan karakteriseres som misogyne. Samtidig, og for at supplere Mannes socio-strukturelle tilgang, vil analysen også adressere forskellige psykoanalytiske spørgsmål: Hvad er Greta Thunberg for det misogyne blik? Hvilke fantasier optræder i misogyne billeder af hende? Og kan man sige, at der er noget forførende – i Laplanches forstand – ved Greta Thunberg, som misogynien reagerer på?

Advarsel: Der vil blive vist seksuelle og voldelige billeder i dette oplæg.

*Jakob Rosendal er postdoc ved Institut for Kommunikation og Kultur - Kunsthistorie,
Aarhus Universitet og KØN – Gender Museum Denmark*